

nia ta administruvannia». Seriiia «*Ekonomichni nauky*», no. 1 (2017): 100-107.
 DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2017-1\(79\)-100-107](https://doi.org/10.26642/jen-2017-1(79)-100-107)
 Kindratska, H. I., and Kulyniak, Yu. I. "Stan i tendentsii rozvytku velykykh, serednykh ta malykh pidpriemstv realnoho sektoru ekonomiky Ukrainy: porivniialnyi analiz dynamiky" [Status and Development Trends of Large, Medium and Small Enterprises of Real Economy in Ukraine: A Comparative Analysis of Dynamics]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha». Seriiia «Problemy ekonomiky ta upravlinnia»*, is. 2, no. 815 (2015): 51-62. <http://science.lpnu.ua/uk/semi/vsi-vypusky/vypusk-2-nomer-8153-2015/stan-i-tendentsiyi-rozvytku-velykyh-serednih-ta-malyh>
 Krysak, A. O., and Musiatovska, O. S. "Problemy ta perspektyvy rozvytku maloho biznesu v Ukraini" [Current Problems and Development of Small Enterprises in Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 12 (2018): 68-73. DOI: 10.32702/2306-6806.2018.12.68
 [Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
 [Legal Act of Ukraine] (2003). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
 [Legal Act of Ukraine] (2012). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
 Marchenko, O. I., and Motkaliuk, R. V. "Rozvytok maloho biznesu: vitchyzniani i zarubizhnyi dosvid" [Small Business Development: Domestic and Foreign Experience]. *Finansovy prostir*, no. 1 (2015): 190-193. <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/368/364>
 Miroshnyk, R. O., and Prokopieva, U. O. "Rozvytok maloho i serednyoho biznesu v Ukraini: problemy i perspektyvy" [Development of Small and Medium Businesses in Ukraine: Problems and Possibilities]. *Visnyk*

Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha». Seriiia «Problemy ekonomiky ta upravlinnia», vol. 4, no. 1 (2020): 63-71.
 DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2020.01.063>
 Mitsa, V. V. "Malyi biznes u suchasnykh rynkovykh umovakh (sotsialnyi aspekt)" [Small Business in Modern Market Conditions (Social Aspects)]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 8 (2017): 95-98. http://www.economy.in.ua/pdf/8_2017/24.pdf
 "Perevahy i nedoliky velykykh pidpriemstv" [Advantages and Disadvantages of Large Enterprises]. <http://um.co.ua/7/7-17/7-179403.html>
 Prychepa, I. V., and Ruda, L. P. "Suchasni tendentsii ta perspektyvy rozvytku pidpriemnytskoho sektoru ekonomiky Ukrainy" [Modern Trends and Prospects of Entrepreneurship Development of Ukraine Economy]. *Ekonomichniy prostir*, no. 143 (2019): 67-80. DOI: <https://doi.org/10.30838/PES.2224.260319.67.418>
 Versal, N., and Sholokhova, H. "Perevahy ta nedoliky zovnishnikh dzherel finansuvannia malykh i serednykh pidpriemstv v Ukraini" [Advantages and Disadvantages of External Funding of Small and Medium-Sized Enterprises in Ukraine]. *Ekonomichniy chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, vol. 1, no. 21 (2020): 182-194. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-01-182-194>
 Yaskal, I. V., and Pasailiuk, R. I. "Efektyvnist funkcionuvannia pidpriemnytskoho sektoru ekonomiky Ukrainy: tendentsii ta perspektyvy" [Efficiency of Functioning of the Enterprise Economy of Ukraine: Trends and Prospects]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia «Ekonomika i upravlinnia»*, vol. 30, no. 6 (2019): 70-77. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-6-35>

УДК 338.2:68
 JEL: D29; D69

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

©2021 ТКАЧЕНКО Т. П.

УДК 338.2:68
 JEL: D29; D69

Ткаченко Т. П. Теоретико-методологічні засади формування системи економічної безпеки промислового підприємства

Метою статті є вдосконалення теоретико-методологічних засад і формалізація методичного забезпечення процесів формування комплексної системи економічної безпеки промислових підприємств. У статті проаналізовано теоретичні засади трактування й управління системою економічної безпеки підприємств. Зокрема, визначено, що сучасні наукові визначають систему економічної безпеки як сукупність елементів, що забезпечують захист та оцінку загроз. Автором запропоновано розглядати поняття «системи економічної безпеки» як сукупність ресурсних елементів і функцій щодо гармонізації інтересів, комплексності, гнучкості, взаємодії та узгодженості простору, яка визначає економічну ефективність адаптивності підрозділів, управлінських елементів, підсистем і дозволяє комплексно та повно діагностувати ризики та загрози, потенційні відхилення, а також обґрунтовувати витрати ресурсів на системне забезпечення економічної безпеки промислового підприємства. Обґрунтовано функціонально-ресурсний підхід до формування системи економічної безпеки. Формалізовано внутрішні стимули та мотиватори формування системи економічної безпеки, які розкриваються через структурні елементи системи та процесні потоки у внутрішньому середовищі підприємства. Для активізації ресурсних і функціональних елементів необхідно встановити цілі формування системи та формалізувати їх видовий склад. Це дозволить визначити й обґрунтувати вартість витрат на забезпечення безпеки, мінімізацію ризиків та інструментарій організаційно-економічного механізму забезпечення безпеки. У статті описано елементи безпекового простору, до яких віднесено ресурсні та функціональні складники, методичні засоби діагностики та регулювання, а також економічних агентів, які контактують із зовнішніми суб'єктами. Стратегічними елементами системи економічної безпеки визначено мотиватори, стратегічні орієнтири та завдання її розвитку. Формування системи економічної безпеки промислових підприємств має базуватися на концептуальному узгодженні елементів і функцій відповідно до суб'єктного впливу середовища, а також на посиленні інноваційно-інтеграційних процесів і зростанні вартості превентивної діяльно-

сті. Зазначені аспекти реалізуються через інструментарій організаційного управління, який формалізовано через суб'єкти, об'єкт, завдання та напрями забезпечення економічної безпеки.

Ключові слова: система економічної безпеки, промислові підприємства, формування системи, функціонально-ресурсний підхід, інтегрованість, результативність, розвиток системи економічної безпеки.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-8-95-101>

Рис.: 1. **Бібл.:** 13.

Ткаченко Тетяна Петрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (просп. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: tatvla@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2424-6123>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216484536>

UDC 338.2:68

JEL: D29; D69

Tkachenko T. P. The Theoretical and Methodological Principles of Forming the Economic Security System of Industrial Enterprise

The article is aimed at improving the theoretical and methodological principles and formalizing the methodological provision of the processes of formation of a comprehensive system of economic security of industrial enterprises. The article analyzes the theoretical principles of interpretation and management of the economic security system of enterprises. In particular, it is defined that modern scientific define the economic security system as an aggregate of elements that provide protection along with threat assessment. The author proposes to consider the concept of «economic security system» as an aggregate of resource elements and functions for harmonization of interests, complexity, flexibility, interaction and coherence of space, which determines the economic efficiency of adaptability of units, management elements, subsystems and allows comprehensively and fully diagnosing risks and threats, potential deviations, as well as substantiating the cost of resources for the systematic provision of security of industrial enterprise. A functional-resource approach to the formation of the economic security system is substantiated. Internal incentives and motivators of the formation of the economic security system are formalized, which are disclosed through structural elements of the system and process flows in the internal environment of the enterprise. To activate the resource and functional elements, it is necessary to establish the goals of the system formation and formalize their species composition. This will allow to determine and substantiate the cost of security provision, minimization of risks and the instrumentarium of the organizational and economic security mechanism. The article describes elements of the security space, which include the resource and functional constituents, methodological means of diagnostics and regulation, as well as economic agents who are in contact with external actors. Motivators, strategic guidances and tasks of its development are defined as strategic elements of the economic security system. The formation of the economic security system of industrial enterprises should be based on the conceptual coordination of elements and functions in accordance with the subjective impact of the environment, as well as on strengthening innovation and integration processes and increasing the cost of preventive activities. The specified aspects are implemented through the instrumentarium of organizational management, which is formalized through the subjects, object, tasks and directions of ensuring economic security.

Keywords: economic security system, industrial enterprises, formation of system, functional-resource approach, integratedness, effectiveness, development of the economic security system.

Fig.: 1. **Bibl.:** 13.

Tkachenko Tetiana P. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Entrepreneurship, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (37 Peremohy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: tatvla@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2424-6123>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216484536>

Конкурентні умови та динамічність економічного розвитку під впливом прискорення інтелектуально-технологічних модернізаційних трансформацій економічних систем впливають на стан захищеності підприємств промислової галузі. Детермінізм інтеграційного впливу факторів на існуючі системи економічної безпеки потребують також адаптації, перебудови та принципово нових підходів. Зазначені тенденції провокують необхідність формалізації функціонально-ресурсного підходу до формування нової архітекtonіки простору забезпечення економічної безпеки промислових підприємств.

Проблематиці формування комплексної системи економічної безпеки підприємств присвячені публікації таких авторів, як Вовк О. М. [1], Ілляшенко С. М. [2], Ковальчук А. М. [4], Коробчинський О. Л. [6], Оргинський В. А., Керницький І. С. і Живко З. Б. [7], Тульчинська С. О., Чорній Б. П. і Салоїд С. В. [10], Шкарлет С. М. [12]. Вчені досліджували теоретико-

понятійний апарат, обґрунтовували організаційно-економічні механізми, формалізували складові системи економічної безпеки, проектували взаємозв'язки між елементами.

Проте динамічність трансформації конкурентного середовища, накопичення інтелектуального капіталу та масовість інформаційно-цифрових детермінант економічного розвитку провокує нові завдання та диспропорції, узгодженість і вирішення яких потребує нових методичних підходів до формування системи економічної безпеки промислових підприємств.

Метою наукового пошуку є вдосконалення теоретичних засад і формалізація методичного забезпечення процесів формування комплексної системи економічної безпеки промислових підприємств.

У сучасних наукових публікаціях існує багато трактувань і підходів до формалізації поняття «система економічної безпеки». Так, О. М. Вовк, розкриваючи послідовність формування комплексної систе-

ми економічної безпеки підприємств, акцентує увагу на розвитку та стратегічному управлінні. Авторка описує сутність системного підходу через формалізацію розвиткових впливів на формування та трансформацію системи економічної безпеки [1, с. 126]. Такий самий підхід застосовує й А. М. Ковальчук при обґрунтуванні мотиваторів управління економічною безпекою промислових підприємств [4, с. 213].

Деталізоване трактування поняття «системи економічної безпеки» формалізував О. Л. Коробчинський, який визначає її як «сукупність взаємопов'язаних елементів (засобів, методів, управлінських, режимних, правових, економічних, страхових та інших заходів), спрямованих на попередження внутрішніх і зовнішніх загроз, незаконних атак, матеріальних та інших втрат, що забезпечать у подальшому безпеку ведення бізнесу» [6, с. 41]. Система економічної безпеки підприємства повинна спрямовуватися на економічний, правовий і силовий захист корпоративних інтересів підприємств.

У дослідженні наукових трактувань сутності економічної безпеки та її комплексної системи С. М. Шкарлет виокремлює статичний і діяльнісний підходи до її визначення, при цьому акцентуючи увагу на впливі середовища на об'єкт системи економічної безпеки та процесах взаємодії її суб'єкта із простором функціонування підприємства [12, с. 26].

Наукові публікації Г. В. Козаченко містять положення щодо формалізованих властивостей системи економічної безпеки, до яких вчена відносить гнучкість, комплексність, інтегрованість в управлінську систему підприємства, а також відкритість до впливів середовища. При цьому організаційно-економічним механізмом має забезпечуватися гармонізація інтересів підприємства із суб'єктами простору, в якому воно функціонує [5, с. 107].

Поряд із тим О. В. Попович стверджує, що система економічної безпеки повинна забезпечувати захист інтересів підприємства та відстоювати його конкурентні позиції від просторових загроз шляхом формування та регулювання комплексу захисних заходів, які мають ефективно використовувати можливість потенціалу розвитку, сформовані стійкість і незалежність підприємства [9, с. 29].

Погоджуючись із описаними трактуваннями та науковими підходами до визначення сутності поняття «система економічної безпеки», вважаємо, що не лише гармонізація інтересів, комплексність і гнучкість визначає економічну ефективність процесів забезпечення безпеки на промислових підприємствах. Системні прояви у процесах забезпечення захисту підприємства відбуваються як у взаємодії між підприємством і його середовищем, так і у внутрішньому узгодженні й адаптивності підрозділів, управлінських елементів, підсистем і процесів. Проявами такої адаптації та взаємодії є резуль-

тативність превентивних заходів і витрат ресурсів на їх реалізацію.

При цьому аналізуються не лише економічна результативність системи безпеки, а й взаємовпливи техніко-технологічної, інтелектуально-кадрової, інформаційно-цифрової, екологічної та соціальної, інституційно-правової складових і їх ефекти. Це дозволяє комплексно та повно діагностувати ризики та загрози, потенційні відхилення, а також обґрунтовувати витрати ресурсів на системне забезпечення економічної безпеки промислового підприємства.

При формуванні комплексної системи економічної безпеки промислового підприємства П. А. Поляков вказує на необхідність методичного обґрунтування ресурсозабезпечення та його ролі в досягненні цілей забезпечення безпеки. При цьому прибуток або інші фінансові ефекти не є домінуючими у прийнятті рішень щодо оптимізації ресурсозабезпечення безпеки, натомість автор ключовим критерієм в обґрунтуванні рішень визначає функціональні витрати [8, с. 207].

На відміну від функціонально-ресурсного підходу до формування системи економічної безпеки підприємств П. А. Полякова І. Я. Квач описує три підходи до її побудови: описативний, синергетичний і конструктивний [3, с. 380]. Авторка акцентує увагу на виокремленні складових системи та моделюванні їх синергетичної взаємодії.

Формування системи економічної безпеки промислового підприємства має враховувати і структуру, і взаємозв'язки між елементами, і взаємовпливи в просторі. Тому, базуючись на функціональній спрямованості та запитах ресурсного розподілу, пропонуємо таку послідовність адаптації та переформатування системи економічної безпеки промислових підприємств для формування її результатуючих властивостей і нових характеристик.

Перш за все, проводиться діагностика стану підприємств і фактичного рівня їх захисту, а також середовища його функціонування. На цьому етапі важливо не лише критично оцінити проблематику забезпечення безпеки, а й встановити динаміку, характер, інтенсивність впливів і загрози з боку інституцій, конкурентів, постачальників і споживачів.

Другий етап полягає в моделюванні внутрішньої архітекtonіки системи економічної безпеки підприємства, формалізації її елементів та їх взаємозв'язків, структури та каналів розподілу відповідальності та ресурсів. На цьому етапі формується множина функціонально-ресурсних складових системи безпеки, а також визначаються суб'єкт та об'єкт впливів, організаційні підсистеми регулювання та мотивації, планування та контролю.

На третьому етапі обґрунтовується стратегічна мета формування та функціонування системи економічної безпеки, формалізується методичне забезпечення для проведення діагностики стану системи, а також оцінювання рівня її результативності.

Четвертий етап в управлінні системою економічної безпеки промислового підприємства полягає в переході від проектування до процесів застосування сформованої системи. І на останньому етапі регулювання системи економічної безпеки здійснюються коригувальні й адаптивні впливи для усунення диспропорцій або узгодженості процесів її використання в господарюванні промислових підприємств.

Функціонально-ресурсний підхід до формування системи економічної безпеки реалізується з урахуванням детермінант функціонування та розвитку промислового підприємств у конкурентних умовах.

Тому пропонуємо формалізувати внутрішні стимули та мотиватори формування системи економічної безпеки, які розкриваються через структурні елементи системи та процесні потоки у внутрішньому середовищі підприємства (рис. 1).

На рис. 1. описано елементи безпекового простору, до яких віднесено ресурсні та функціональні складники, методичні засоби діагностики та регулювання, а також економічних агентів, які контактують із зовнішніми суб'єктами. Також до елементів систе-

ми економічної безпеки відносимо мотиватори, стратегічні орієнтири та завдання її розвитку.

Процеси функціонування системи економічної безпеки у внутрішньому просторі промислового підприємства включає послідовність заходів і потоків ресурсів, які визначаються об'єктивністю їх впливу. Так, для активізації ресурсних і функціональних елементів необхідно встановити цілі формування системи та формалізувати їх видовий склад. Це дозволить визначитися й обґрунтувати вартість витрат на забезпечення безпеки, мінімізації ризиків і визначити інструментарій організаційно-економічного механізму забезпечення безпеки.

Останній комплекс заходів, окрім формалізації функціонально-ресурсних елементів, у подальшому формує множину методичного інструментарію. Це дозволить у подальшому врегульовувати впливи зовнішніх суб'єктів та скоригувати ресурсомісткість і цілі розвитку простору системи економічної безпеки промислового підприємства.

Отже, формування системи економічної безпеки промислових підприємств має базуватися на концептуальному узгодженні елементів і функцій відповідно до суб'єктного впливу середовища, а також

Рис. 1. Архітектура системи економічної безпеки промислового підприємства та її формування в межах функціонально-ресурсного підходу

Джерело: авторська розробка.

на посиленні інноваційно-інтеграційних процесів і зростанні вартості превентивної діяльності. Зазначені аспекти реалізуються через інструментарій організаційного управління. Тому формалізуємо суб'єкти, об'єкт, завдання та напрями їх реалізації.

Кількість і склад підсистем підприємства, їх підпорядкованість і взаємний зв'язок визначається організаційною структурою, яка включає розподіл відповідальності та повноважень усередині суб'єкта господарювання. Організаційна структура, зокрема структура апарату управління, безпосередньо впливає на стан економічної безпеки та є невід'ємною складовою механізму управління нею.

З одного боку, сформована корпоративна культура на підприємстві опосередковано впливає на поведінку суб'єктів управління в економічній сфері та визначає фактичні принципи та методи управління. З іншого – безпосередньо впливає на поведінку співробітників, що є важливим фактором формування кінцевих фінансово-економічних результатів діяльності підприємства.

До основних елементів забезпечення стратегічного розвитку системи економічної безпеки промислових підприємств належать:

- ✦ *нормативно-правові*, основою яких є як законодавчі та нормативні акти державного регулювання, так і норми, накази, інструкції, вимоги, статутні положення, методики діяльності із забезпечення фінансової, інформаційної, кадрової, екологічної чи фізичної безпеки підприємства;
- ✦ *фінансово-економічні*, які надають інформацію про фінансово-економічні потреби для забезпечення безпеки підприємства;
- ✦ *організаційні*, які дають змогу оцінити організаційну структуру, що включає підрозділи, сукупність взаємозв'язків підрозділів між собою, всіх керівників і персонал;
- ✦ *технічні*, які дають змогу оцінити рівень забезпечення інформаційною технікою та технологіями, а також відповідними програмами для аналізу, планування, виявлення загроз на підприємстві;
- ✦ *інформаційно-аналітичні*, які надають дані, показники, параметри, які потрібні для аналізу та планування фінансової безпеки підприємства.

Відповідно до описаних множин елементів забезпечення розвитку системи економічної безпеки кожне підприємство створює пріоритети реалізації функціональних і ресурсних складових системи економічної безпеки. Основними факторами встановлення пріоритетності є:

- ✦ фінансово-економічний стан;
- ✦ рівень загроз банкрутства та втрат конкурентного та корпоративного статусу;

- ✦ ефективність використання економічного потенціалу.

Детермінізм зазначених факторів вимагає посиленого аналізу, діагностики динамічності та характеру змін у закономірностях, а також оцінювання рівні стійкості до ризиків, ефективності превентивних заходів. Зазначені аспекти забезпечення економічної безпеки для промислових підприємств необхідно посилювати фінансовою підтримкою та резервами швидкого покриття неочікуваних ризиків.

В архітектоніці уже сформованої комплексної системи економічної безпеки промислових підприємств важливим аспектом забезпечення її результативності є встановлення принципів, формалізація закономірностей і методичного інструментарію. Формування базових стратегічних орієнтирів забезпечення безпеки залишається у прямій залежності з цілями фінансово-економічного розвитку промислового підприємства. Під час здійснення коригувальних заходів та адаптації системи економічної безпеки відповідно до виявлених диспропорцій, нових інтеграційних закономірностей, для усунення ризиків відхилень і дисбалансів регулювання розвитку системи економічної безпеки промислового підприємства залишається на управлінському рівні поточного регулювання з подальшим переглядом очікуваних результатів.

Забезпечення економічної безпеки в сучасних умовах стає одним із ключових способів і одночасно комплексних напрямів підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств. Інтегрована з основними завданнями та інструментарієм стратегічного розвитку, система забезпечення економічної безпеки підприємств дає змогу створити організаційно-управлінські, економічні, фінансові та інші передумови для:

- ✦ забезпечення інноваційного розвитку;
- ✦ обліку сукупності зовнішніх і внутрішніх ризиків та загроз для підприємств;
- ✦ забезпечення оптимального та результативного розподілу ресурсів (матеріальних, трудових, інформаційних, фінансових) для досягнення цілей стратегічного розвитку;
- ✦ створення дієвих механізмів адаптації підприємства до проявів загроз та ризиків.

ВИСНОВКИ

Відповідно до сучасних трактувань поняття «система економічної безпеки» запропоновано власне трактування, що, на відміну від існуючих, стверджує, що не лише гармонізація інтересів, комплексність і гнучкість визначає економічну ефективність процесів забезпечення, а й взаємодія та узгодженість простору, його системні прояви у процесах забезпечення захисту й адаптивності підрозділів, управлінських елементів, підсистем і процесів. Проявами такої адаптації та взаємодії є результативність превентивних заходів і витрат ресурсів на їх реалізацію.

Тому, базуючись на функціональній спрямованості та запитах ресурсного розподілу, запропоновано функціонально-ресурсний підхід до формування системи економічної безпеки, що реалізується з урахуванням детермінант функціонування та розвитку промислового підприємств у конкурентних умовах.

Подальших досліджень вимагають питання ущільнення реагування системи економічної безпеки промислових підприємств на зовнішні загрози та розроблення заходів щодо протидії можливим ризикам функціонування промислових підприємств у конкурентних умовах. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Вовк О. М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 6. С. 125–129. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf
2. Ілляшенко О. В. Передумови формування механізму управління системою економічної безпеки підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 4. Ч. 2. С. 151–156.
3. Квач І. Я. Формування теоретико-методологічних аспектів системи економічної безпеки підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 376–382. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/73.pdf>
4. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. № 4. С. 211–218. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/72.211>
5. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : монографія. Київ : Лібра, 2003. 280 с.
6. Коробчинський О. Л. Методика формування системи економічної безпеки підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 4. С. 41–45.
7. Ортинський В. Л., Керницький І. С., Живко З. Б. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : навч. посіб. Київ : Правова єдність, 2009. 544 с.
8. Поляков П. А. Структура системи управління економічною безпекою машинобудівного підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 2. С. 207–211. DOI: [10.31891/2307-5740-2019-268-2-207-211](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-268-2-207-211)
9. Попович О. В. Сучасні підходи до управління фінансовими взаємовідносинами підприємств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2009. № 8. С. 29–31.
10. Тульчинська С. О., Чорній Б. П., Салоїд С. В. Механізм оцінювання залучення інвестиційних ресурсів як засіб забезпечення економічної безпеки промислових підприємств : монографія. Київ, 2018. 170 с.
11. Тульчинська С., Солосіч О., Чорній В. Вплив діджиталізації управлінських процесів на систему забезпечення економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 54–58. DOI: [10.32702/2306-6814.2021.9.54](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.9.54)
12. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект : монографія. Київ : НАУ, 2007. 436 с.
13. Ус Ю. В. Управління економічною безпекою підприємства: організаційний аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 50. С. 269–273. DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i50.53212>

REFERENCES

1. Illiashenko, O. V. "Peredumovy formuvannya mekhanizmu upravlinnia systemoiu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Conditions of Forming Mechanism for Managing Economical Security System at Enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Ekonomiczni nauky»*, vol. 2, no. 4 (2015): 151-156.
2. Korobchynskiy, O. L. "Metodyka formuvannya systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [System Formation Methodics for Enterprise Economic Security]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 4 (2009): 41-45.
3. Kovalchuk, A. M. "Upravlinski aspekty otsiniuvannya ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva v umovakh transformatsiinoi ekonomiky" [Management Aspects of Estimating the Economic Security of the Enterprise in the Conditions of the Transformation Economy]. *Ekonomicnyi visnyk Dniprovskoi politekhniki*, no. 4 (2020): 211-218. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/72.211>
4. Kozachenko, H. V. *Ekonomiczna bezpeka pidpriemstva: sutnist ta mekhanizm zabezpechennia* [Economic Security of the Enterprise: The Essence and Mechanism of Provision]. Kyiv: Libra, 2003.
5. Kvach, I. Ya. "Formuvannya teoretyko-metodolohichnykh aspektiv systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Formation of Theoretical and Methodological Aspects of Enterprise Economic Security System]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, is. 22 (2018): 376-382. <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/73.pdf>
6. Ortynskyi, V. L., Kernytskyi, I. S., and Zhyvko, Z. B. *Ekonomiczna bezpeka pidpriemstv, orhanizatsii ta ustanov* [Economic Security of Enterprises, Organizations and Institutions]. Kyiv: Pravova yednist, 2009.
7. Poliakov, P. A. "Struktura systemy upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu mashynobudivnoho pidpriemstva" [The Structure of the Economic Safety Management System of the Machine-Building Enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 2 (2019): 207-211. DOI: [10.31891/2307-5740-2019-268-2-207-211](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-268-2-207-211)
8. Popovych, O. V. "Suchasni pidkhody do upravlinnia finansovomu vzaiemvidnosynamy pidpriemstv" [Modern Approaches to the Management of Financial Relations of Enterprises]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 8 (2009): 29-31.
9. Shkarlet, S. M. *Ekonomiczna bezpeka pidpriemstva: innovatsiinyi aspekt* [Economic Security of the Enterprise: Innovative Aspect]. Kyiv: NAU, 2007.
10. Tulchynska, S. O., Chornii, B. P., and Saloid, S. V. *Mekhanizm otsiniuvannya zaluchennia investytsiynykh resursiv yak zasib zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky promyslovykh pidpriemstv* [Mechanism for Assessing the Attraction of Investment Resources as a Means of Ensuring]

ing the Economic Security of Industrial Enterprises]. Kyiv, 2018.

Tulchynska, S., Solosich, O., and Chornii, V. "Vplyv didzhitalizatsii upravlinskykh protsesiv na systemu zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [The Influence of Digitalization of Management Processes on the Economic Security System of the Enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 9 (2021): 54-58. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.9.54

Us, Yu. V. "Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva: orhanizatsiinyi aspekt" [Management of

Economic Security of the Enterprise: Organizational Aspect]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 50 (2015): 269-273. DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i50.53212>

Vovk, O. M. "Upravlinnia rozvytkom systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: teoretychne zabezpechennia" [Management of Enterprise Economic Security System Development: Theoretical Aspects]. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk*, is. 6 (2018): 125-129. http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf